

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.III.20.871/2014/6.szám

A Kúria a dr. Balogh Krisztina pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek az ügyintéző által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Balassagyarmati Törvényszék előtt 21.P.20.971/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.121/2013/6. számú ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 50. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg az 1.281.629 (egymillió-kettőszáznolcvanegyezer-hatszázhuszonkilenc) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

A felperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a módosított keresetében a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdése alapján bírósági jogkörben okozott kár megtérítése címén 12.816.297 forint és törvényes mértékű késedelmi kamata, a Pp. 2. §-a alapján 2.000.000 forint és késedelmi kamata, valamint a Ptk. 76. §-ára hivatkozással 100.000 forint nem vagyoni kár megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a Városi Bíróság előtt folyamatban volt perében jogi képviselő nélkül járt el, és a bíróság a tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette. Így nem tájékoztatta nyilatkozatainak következményeiről; arról, hogy a havi 25.000 forint használati díjkövetelés fenntartásának következményeként követelése nem éri el az ellenérdekű fél követelésének összegét és esetleg további fizetési kötelezettsége keletkezhet. A bíróság az eljárásával megsértette a Pp. 7. § (2) bekezdésének rendelkezését, kérelmét nem tartalma szerint bírálta el, számítási hibát is vétett a 25.000

forint használati díjkövetelés elbírálásánál. Erre vonatkozó nyilatkozata hiányában indokolatlanul megfelezte a két perbeli ingatlan tekintetében a díj mértékét. Az alapper jogerős ítélete alapján indult végrehajtási eljárás eredményeként a 8.000.000 forint becsértékű ingatlanát elárverezték, kára az ingatlana elvesztéséből, a munkabéréből letiltott 506.548 forintból, a teljesített 200.000 forintból és a még fennálló 4.109.749 forint tartozásból áll. Hivatkozott arra is, hogy az összes rendes jogorvoslati lehetőséget kimerítette, de nem tudta megakadályozni az ingatlanra vezetett végrehajtást. A Pp. 2. §-a szerinti kárigényét arra alapította, hogy a megismételt eljárásban már 2004. március 23. napján tartott tárgyaláson kérte az ítélet meghozatalát, ezt követően egy évig nem volt tárgyalás, a per elhúzódása okán a felperest 2.000.000 forint kár érte. A Ptk. 76. §-ának megsértésére alapított nem vagyoni kárigénye körében arra hivatkozott, hogy az alperes megsértette személyhez fűződő jogait, ezen belül testi épségét, egészségét, becsületét és emberi méltóságát. A megalázó végrehajtási cselekmények, a kialakult bizonytalan élethelyzet miatt állandó szorongás, félelem alakult ki benne, emiatt kezelésre is szorult 2007. márciustól.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a Ptk. 349. §-ára alapított kereseténél annak volt jelentősége, hogy a felperes csak formálisan merítette ki a rendes jogorvoslatok körét, mert a megismételt eljárásban hozott elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezési és felülvizsgálati kérelmében nem kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el beszámítási kifogását és viszontkeresetét, indokolatlanul felezte meg a 25.000 forint használati díj követelését. Nem sérelmezte azt sem, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a tájékoztatási kötelezettségét. Rámutatott arra, hogy a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti speciális feltétel nem a rendes jogorvoslat előterjesztésével teljesül, hanem azzal, ha a fél azt a jogorvoslatot a döntés sérelmét okozó elemére kiterjedően, és annak orvoslása céljából veszi igénybe, vagyis kára elhárítására alkalmas módon. A Pp. 7. § (2) bekezdésével kapcsolatos hivatkozására - a perbeli eljárási jogok és kötelezettségek, a bíróság tájékoztatási kötelezettsége tekintetében - pedig megállapította, hogy a félnek kell eldönteni, hogy milyen összegű követelést kíván érvényesíteni a perben, és a bíróság nem tájékoztathatja a feleket előzetesen arról, hogy milyen számítások alapján, milyen döntésre számíthatnak. E körben tehát jogellenes magatartás nem állapítható meg az eljárás bíróság részéről.

A felperes nyilatkozatának téves értelmezése körében kiemelte, hogy a felperesnek a bíróság tájékoztatása utáni nyilatkozata a jegyzőkönyvben szerepel; úgy nyilatkozott, hogy nem a szakértői

vélemény szerinti használati díj követelését, hanem összesen havi 25.000 forint követelését tartja fenn. A használati díj felezése körében hozott döntést a bíróságok a jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként hozták meg. Az eljárás elhúzódásából eredő 2.000.000 forintos kárigénye azért nem alapos, mert a Pp. 2. §-a alapján kizárólag a 2003. július 1. napjától indult perekben állapítható meg kártérítés, és mind az alapügy, mind annak hatályon kívül helyezésére tekintettel az újabb eljárás ennél korábban indult meg. A Ptk. 76. §-ában foglalt személyhez fűződő jogok megsértésére alapított kárigény alaptalan a jogellenes magatartás hiányában és a követelés a Ptk. 324. §-a szerint el is évült. Az elévülés kezdő időpontja a sérelmezett perben hozott ítélet jogerőre emelkedésének napja (2005. július 28.), a felperes kereseti kérelmét pedig csak 2012. június 26. napján megtartott tárgyaláson, az elévülési határidőn túl terjesztette elő.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helytálló határozattal döntött a kereset elutasításáról, a döntés ténybeli és jogi indokaival is maradéktalanul egyetértett. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a felperes kártérítési igénye csak a Ptk. 349. § (1) és a (3) bekezdése alapján vizsgálható, mert a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt jogelvek teljesítésének az elmulasztása esetén a fél méltányos elégtételt biztosító kártérítésre csak a 2003. július 1-je után indult perek kapcsán tarthat igényt. A Ptk. 76. §-ára alapított követelése pedig elévült a Ptk. 324. § (1) bekezdése és a 326. § (1) bekezdése értelmében. A felperes nem is hivatkozott a Ptk. 327. § (1) bekezdésében felsorolt elévülést megszakító körülmények fennállására, ezért igénye a Ptk. 325. § (1) bekezdésére tekintettel bíróság előtt nem érvényesíthető. A bíróság a Ptk. 349. §-ának rendelkezéseit helyesen értelmezte és alkalmazta; a bírósági jogkörben okozott kártérítés különös feltétele, a rendes jogorvoslat megfelelő igénybevétele nem teljesült és a bíróság jogellenes eljárása sem állapítható meg, ami pedig a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősség egyik feltétele. Ezért kizárt, hogy a felperes saját ügyében hozott, a felülvizsgálati eljárásban hatályában fenntartott jogerős ítélet tartalma az alperes kártérítési felelősségét megalapozná.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró első-, vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, vagylagosan pedig új határozat meghozatalával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok által megállapított tényállás hiányos, az ítéletek ténybeli és jogi indokai nem helytállóak, az ítélet indokolása hiányos, nem világos. Álláspontja szerint tévesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy

az öt marasztaló alapperi ítélet ellen nem nyújtott be a használati díjat is vitató fellebbezést. A felperes fellebbezésében - a követelését összegszerűen is megjelölte - kérte az alapper felperesét kötelezni elsődlegesen 2.700.000 forint és késedelmi kamata, másodlagosan 1.578.884 forint és késedelmi kamat megfizetésére. A fellebbezést a felperes azért terjesztette elő, mert magára nézve sérelmesnek tartotta az elsőfokú ítélet rendelkezését, amelyben 684.073 forint és a késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezért tény, hogy az alapper I.r. alpereseként az elsőfokú ítélet ellen fellebbezett, így a rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette, és a fellebbezésében sérelmezte és érdemben vitatta az elsőfokú bíróság döntését, ennek során a pénzfizetésre kötelezése helyett, a viszontkeresetének megfelelően a pénzkövetelése jogosságának megállapítását kérte, pontosan megjelölve anyagi igényének összegét. Álláspontja szerint a fellebbezés a kár elhárítására alkalmas volt, mert megvolt az a jogi lehetőség, hogy a másodfokú bíróság a Pp-ben biztosított jogkörében eljárva olyan döntést hozzon, amelyben az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, vagy egészben, vagy részben megváltoztatja. A másodfokú bíróság a viszontkereseti kérelemről, illetve a fellebbezésről döntött, jogszerű döntés esetén a kár elkerülhető lett volna. Ezért a jogerős ítéletek a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésébe ütköznek. Arra is hivatkozott, hogy az alapperben eljáró másodfokú bíróság nem a jogszabályoknak megfelelően változtatta meg az elsőfokú ítéletet, így magatartása jogellenes. Az alapperben eljáró elsőfokú bíróság megszegte az ítélethozatal idején hatályos Pp. 3. §-ának (2) bekezdését, a 7. §-ának (2) bekezdését, a Pp. 206. §-ának (3) bekezdését. Az alperes indokolatlanul alkalmazott felezést a használati díj összegénél és számítási hibát is vétett. Az alapperben nem volt perbeli adat, vagy olyan tény, amely alátámasztotta volna a használati díj megfizetését, ezt az összeget a bíróság saját belátása szerint határozta meg, amely bizonyított tényekkel alá nem támasztott, okszerűtlen következtetés eredménye, ezért jogszabálysértő. A bíróságok jogellenesen mellőzték a szakértői bizonyítás eredményét. A felperes igazolta kárát, az okozati összefüggést is, az kétségtelenül megállapítható, hogy vagyoni veszteséget szenvedett a jogszabálysértő bírósági ítéletek végrehajtásának következményeként. Miután az alapperben eljáró bíróságok jogellenes magatartása megállapítható, a személyiségi jogsértésre alapított keresetnél is ez irányadó. A felperes személyiségi jogsértésre alapított nem vagyoni kártérítési igénye többek között azon alapul, hogy a pereskedések miatt pszichiátriai kezelésre szorult, majd 2010-ben öngyilkosságot kísérelt meg. A felperes arra is hivatkozott, hogy a nem vagyoni kártérítésre irányuló igénye nem évült el, mert az elévülés kezdő időpontjának nem a sérelmezett ítélet jogerőre emelkedése az irányadó, hanem a károsodás bekövetkeztének időpontja, az alperes jogellenes magatartása és a károsodás időpontja nem esik egybe, a felperes egészségkárosodása,

illetve annak súlyosbodása a kereset előterjesztését (2012. június 26. napját) megelőző 5 éven belül következett be.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem a Ptk. 349. §-ára és a Ptk. 76. §-ára alapított kereset elutasítását támadta, a felülvizsgálati eljárásban nem volt támadott a Pp. 2. §-ára alapított, már első fokon jogerősen elutasított kereset.

A bíróság a jogerős ítélet indokolásában jól hivatkozott a kártérítési igény elbírálására irányadó anyagi jogi szabályokra, illetőleg arra, hogy a bírósági jogkörben okozott kártérítési felelősség megállapításához a kártérítés különös feltételeinek [Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdés], valamint az általános feltételeinek [Ptk. 339. § (1) bekezdés] együttes fennállása szükséges. Bírósági jogkörben okozott kárról akkor lehet szó, ha az az igazságszolgáltatás gyakorlásával, tehát a bíróság feladatainak teljesítése körében megvalósított tevékenységgel, vagy mulasztással okozati összefüggésben keletkezett. Az ilyen kár megtérítését igénylőnek kell az általános szabályoknak megfelelően bizonyítania, hogy a bíróság jogellenes tevékenységével, vagy mulasztásával okozati összefüggésben kára keletkezett. A jogalkalmazó kárfelelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. Az anyagi jogerő következménye, hogy a jogerős döntés a kártérítési perben eljáró bíróságot is köti és a jogvita újbóli elbírálásának nincs helye. A bírósággal szemben indított kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati lehetőséget a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára és nem szolgálhat kártérítés alapjául, ha a fél a jogerős ítéletet érdemben, vagy eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja.

A Ptk. 349. §-ára alapított keresetet elutasító döntés alapvető indoka az, hogy a felperes a megismételt eljárásban a használati díj összegszerűsége körében, az igazságügyi szakvéleményben megállapított használati díj érvényesítése érdekében a rendes jogorvoslatot nem vette igénybe, az ítélet ellen benyújtott fellebbezésében erre irányuló fellebbezése nem volt. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétel nem önmagában a rendes jogorvoslat előterjesztésével teljesül, hanem azzal, hogy a fél a jogorvoslatot a döntés neki sérelmes részére kiterjedően, annak orvoslása céljából veszi igénybe, mert ez jelenti a jogorvoslat

kára elhárítására alkalmas módja igénybevétele. Az alperes az alapperben az érvénytelen szerződés alapján, az eredeti állapot helyreállítása érdekében elvégzett számításai során a Pp. 206. §-a alapján mérlegelhetette a rendelkezésre álló bizonyítékokat, e körben jogellenes magatartás a részéről nem állapítható meg.

Helyesen állapította meg azt is a jogerős ítélet az indokolásában, hogy nem sérült az alapeljárásban a Pp. 7. § (2) bekezdésének a szabálya, mert a félnek kell eldöntenie, hogy milyen összegű követelést kíván érvényesíteni és a bíróságot nem terheli tájékoztatási kötelezettség arról, hogy milyen számítások alapján, milyen eredményre és döntésre lehet számítani, e körben jogellenes magatartás nem állapítható meg az alperes részéről.

Helytállón döntött a jogerős ítélet arról is, hogy a felperesnek a Ptk. 76. §-ára alapított, a személyhez fűződő jogainak megsértésére alapított kárigénye elévült. E körben annak volt jelentősége, hogy a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes jogellenes magatartása, bírói tévedésen alapuló jogerős ítélete okozta a nem vagyoni kárát, állítása szerint emiatt „vesztette el becsületét, testi épsége, egészsége, emberi méltósága csorbát szenvedett”. Miután a jogerős ítéletet jelölte meg a felperes a nem vagyoni kára keletkezésének okául, a károsodása, az ítélet jogerőre emelkedésének napjával következhetett be. A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése értelmében a követelés az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában (2005. július 28.) a követelés esedékessé vált és a Ptk. 326. §-ának (1) bekezdése szerint annak az elévülése is elkezdődött. Miután a felperes csak 2012. június 26-án terjesztette elő a keresetét, az alperes elévülési kifogását is tartalmazó ellenkérelmére figyelemmel a Pp. 164. §-ának (1) bekezdéséből következően a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a követelését menthető okból nem, az akadály megszűnése után pedig a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdésében meghatározott időben érvényesítette. Tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy az adott esetben a károsodás időpontja és a jogellenes magatartás nem esik egybe, mert a felperes egészségkárosodása, illetve annak súlyosbodása a kereset előterjesztését megelőző 5 éven belül következett be. Az adott esetben a felperes az alapper ítéletének jogerőre emelkedésétől tudta, hogy számára sérelmes döntés született, tudta, hogy van kára, tudta annak az összegét is, ahogy arról is volt ismerete, hogy az állított kárát az alperes okozta. A követelés érvényesítésében nem volt akadályt jelentő ok, nem volt olyan időszak, ameddig azért nyugodott volna az elévülés, mert menthető okból volt akadályoztatva az igénye érvényesítésében, vagyis akadályoztatás nélkül késlekedett az igénye érvényesítésével. A jogerős ítélet helyesen értelmezte és alkalmazta a követelés esedékességére [Ptk. 360. § (1) bekezdés], az elévülés kezdetére [Ptk. 326. § (2) bekezdés] vonatkozó anyagi jogi szabályokat és helyesen állapította meg, hogy a felperes követelése elévült, az elévült követelést pedig bírósági úton érvényesíteni nem lehet [Ptk. 325. § (1) bekezdése].

Tévesen hivatkozik a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket; az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta a kereset elutasításának okait, a másodfokú bíróság pedig annak indokaival egyetértett, ezzel pedig mindkét fokú bíróság eleget tett a Pp. 221. § (1) bekezdésében írt kötelezettségének.

A kifejtettekre tekintettel a keresetet elutasító jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért a Kúria azt a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes pervesztességének megállapítása a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 87. §-ának (2) bekezdésén alapul.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2014. november 17.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő
HM